

SPIRITUAL THREATS IN THE GLOBAL INFORMATION SPACE AND THE PROBLEMS OF FORMING IDEOLOGICAL IMMUNITY IN YOUTH

Madaminova Sohiba Qudrat qizi

Master's Student of Group 107, Specializing in Teaching Methodology of Social and Humanitarian Sciences (Fundamentals of Spirituality),

ABSTRACT.

This article analyzes the impact of information attacks on the minds of young people in the context of globalization, modern forms of spiritual threats, and cognitive methods of combating them. Also, based on the results of a sociological survey conducted by the author, the urgent problems of forming ideological immunity in youth are highlighted.

KEY WORDS: Globalization, information attack, spiritual threat, ideological immunity, mass culture, cognitive security, social networks, media literacy

GLOBAL AXBOROT MAKONIDA MA'NAVIY TAHDIDLAR VA YOSHLARDA MAFKURAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISH MUOMMOLARI

Madaminova Sohiba Qudrat qizi

Samarqand davlat pedagogika instituti ijtimoiy-gumanitar fanlar o'qitish metodikasi (ma'naviyat asaslari) magistranti

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada globallashtirish sharoitida axborot xurujlarining yoshlar ongiga ta'siri, ma'naviy tahdidlarning zamonaviy ko'rinishlari va ularga qarshi kurashishning kognitiv usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, muallif tomonidan o'tkazilgan sotsiologik so'rovnoma natijalari asosida yoshlarda mafkuraviy immunitetni shakllantirishning dolzarb muammolari yoritilgan.

KALIT SO‘ZLAR: Globallashuv, axborot xuruji, ma’naviy tahdid, mafkuraviy immunitet, ommaviy madaniyat, kognitiv xavfsizlik, ijtimoiy tarmoqlar, media-savodxonlik

Bugungi kunda jahon hamjamiyati shiddatli axborotlashuv jarayonini boshidan kechirmoqda, bu esa o‘z navbatida global axborot makonini nafaqat bilimlar manbai, balki murakkab mafkuraviy poligon darajasiga ko‘tardi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganidek: "Bugun dunyo miqyosida beshavqat raqobat, qarama-qarshilik va ziddiyatlar keskin tus olmoqda. Ma’rifat va ma’naviyat har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Axborot texnologiyalarining mislsiz rivojlanishi yoshlar ma’naviyatiga raxna soluvchi yangi turdagi tahdidlarni — kognitiv manipulyatsiyadan tortib, qadriyatlar inqirozigacha bo‘lgan muammolarni keltirib chiqardi. O‘zbekiston Respublikasining bugungi taraqqiyot bosqichida yoshlar ongini yot g‘oyalardan himoya qilish, ularda mustahkam "axborot filtri"ni shakllantirish davlat xavfsizligining ajralmas qismiga aylandi.¹

Globallashuv sharoitida ma’naviy tahdidlar asosan "yumshoq kuch" (soft power) tamoyili asosida amalga oshirilmoqda. Bu jarayonda an’anaviy targ‘ibot usullari o‘rnini neyrotarmoqlar va algoritmlar boshqaradigan ijtimoiy tarmoqlar (Instagram, TikTok, Telegram) egalladi. Tadqiqotchi M. Kastels ta’kidlaganidek, axborot asrida real hokimiyat tarmoqlar oqimi ustidan nazorat o‘rnatishga tayanadi². Yoshlarning hali to‘liq shakllanmagan dunyoqarashi kiber-makondagi axborot manipulyatsiyasiga juda ta’sirchan bo‘ladi. Masalan, "ommaviy madaniyat" niqobi ostida milliy mentalitetga yot bo‘lgan individualizm va axloqiy beqarorlikni targ‘ib qilish shular jumlasidandir.

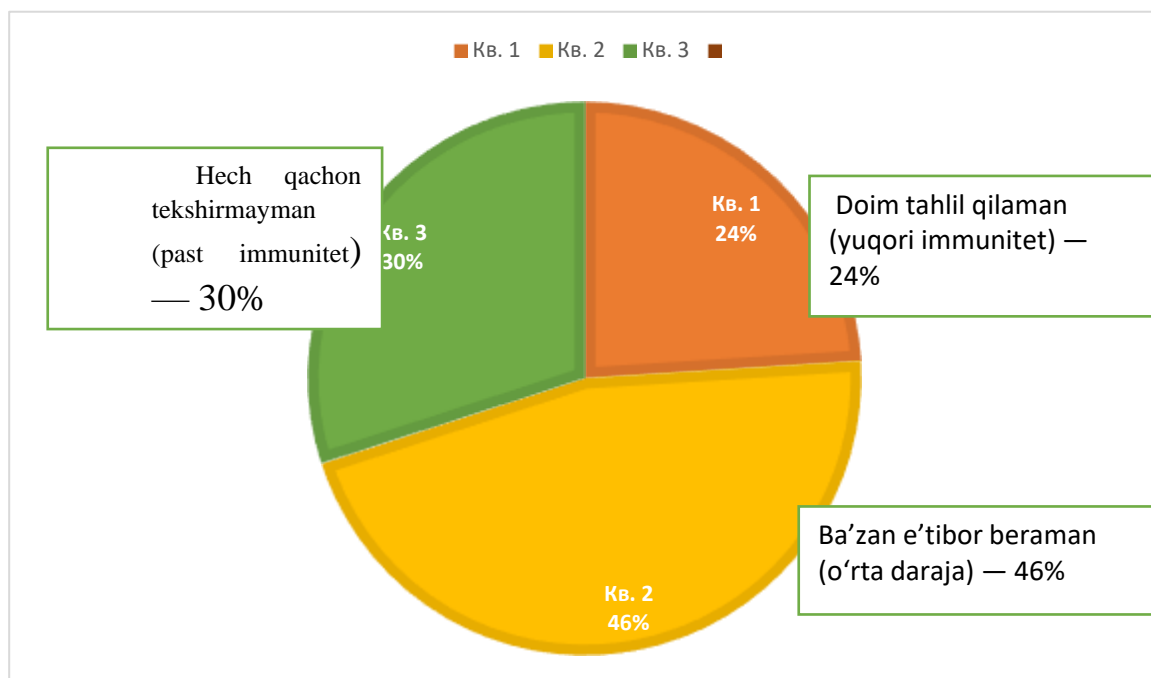
¹ Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – T.: "O‘zbekiston", 2017. – 28-b.

² Kastels M. Informatsionnaya epoxa: ekonomika, obshchestvo i kultura. – M.: VShE, 2000. – 156-s.

Ushbu tahdidlarga qarshi samarali kurashishning yagona yo‘li — yoshlarda mafkuraviy immunitetni tizimli ravishda shakllantirishdir. Mafkuraviy immunitet faqat taqiqlardan iborat emas, balki u shaxsning tashqi g‘oyaviy bosimlarga nisbatan ichki barqarorligidir. Bu jarayon yoshlarning kognitiv salohiyatini oshirishni, ya’ni ularda media-savodxonlik va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishni talab etadi ³.

Tadqiqot natijalari va ularning tahlili: Global axborot makonida yoshlarning ma’naviy xavfsizligini ta’minlash borasidagi muammolarni aniqlash maqsadida biz tomonidan anonim sotsiologik so‘rovnoma o‘tkazildi. So‘rovnomada 200 nafar yosh respondent ishtirok etdi:

"Internetda tarqalayotgan shubhali yoki g‘oyaviy xabarlarni tahlil qilasizmi?"

Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, respondentlarning qariyb uchdan bir qismi (30%) har qanday axborot xurujlariga nisbatan mutlaqo himoyasizdir. Bu esa "g‘oyaga qarshi g‘oya" tamoyili asosida milliy kontentni rivojlantirish zarurligini isbotlaydi. Agar

³ Saidov A. Media-savodxonlik va axborot madaniyati. – T.: “Akademiya”, 2022. – 12-b.

milliy makon sifatli axborot bilan to'ldirilmasa, uning o'rnini chetdan kirib keladigan begona mafkuralar egallashi muqarrar .

Xulosa qilib aytganda, global axborot makonidagi ma'naviy xavfsizlik — bu yuksak intellektual tayyorgarlik demakdir. Yoshlarimiz qalbida vatanparvarlik tuyg'usini va milliy g'ururni kuchaytirish jamiyatimizning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omildir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – T.: “O'zbekiston”, 2017. – 592 b.
2. O'zbekiston Respublikasining “Kiberxavfsizlik to'g'risida”gi Qonuni. (2022-yil 15-aprel, O'RQ-764-son). // Lex.uz portali.
3. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: “Ma'naviyat”, 2008. – 176 b.
4. Saidov A. Media-savodxonlik va axborot madaniyati. O'quv qo'llanma. – T.: “Akademiya”, 2022. – 164 b.
5. Jo'rayev N. Mafkuraviy poligonlardagi kurash. – T.: “Ma'naviyat”, 2018. – 240 b.
6. Kastels M. Axborot davri: iqtisodiyot, jamiyat va madaniyat. (Tarjima). – M.: VShE, 2000. – 608 s.
7. Abduraxmanova N. Yoshlar orasida mafkuraviy immunitetni shakllantirish: dolzarb muammolar va samarali yondashuvlar. // “Nauka i innovatsiya” ilmiy jurnali, №36, 2025.
8. Ijtimoiy fikr jamoatchilik fikrini o'rganish markazi. “Yoshlar va axborot xavfsizligi” mavzusidagi sotsiologik tadqiqot hisoboti. – T.: 2024.
9. Nurmamatova N. Global axborot makonida ma'naviy tahdidlarni oldini olish mexanizmlari. // “Science Research” elektron jurnali, 2025